

(«Moonlight Sonata», «Apassionata», «For Elisa»), three jazz pieces («In Folk Style», «Compulsive Motive», «Pleasant Walk») belong to Skoryk's piano works with jazz stylistic elements. M. Skoryk uses various jazz techniques which sound effectively and naturally when performed on the piano: block-chords, jazz drum texture, glissando, dissonant harmony, metro-syncopated rhythm, colors of timbre, etc. M. Skoryk brings the academic type closer to piano music genre and style of contemporary popular music, using the most natural «bridge» - jazz and improvisation.

Key words: piano works, genre-stylistic peculiarities, the transformation of folklore, baroque, jazz sings.

Дата надходження статті: 25.04. 2015 р.

УДК 373.67-057.164(045)

Іліницька Н.С.,
кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Хмельницький)

Зміст асистентської практики для студентів факультету мистецтв

У статті розглянуто зміст та особливості організації фахової асистентської практики як складової професійної підготовки магістрів-музикантів. Визначені основні принципи асистентської практики: єдність і взаємозв'язок теорії і практики, диференційований підхід до індивідуальних завдань, реалізація музичного творчого потенціалу. Розкриті види діяльності магістра-музиканта, до яких відносяться: навчальна, методична та організаційно-вихована робота, що сприяє формуванню професійних навичок у практичній музично-педагогічній діяльності. Детально описані обов'язки та необхідні дії магістрантів при проходженні асистентської практики на факультеті мистецтв вищого навчального закладу.

Ключові слова: асистентська практика, практична діяльність, види діяльності, зміст, завдання, принципи, магістри, факультет мистецтв, професійно-творча діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді... На сучасному етапі розвитку суспільства зростають вимоги до людини в цілому і до людини-професіонала, фахівця. Викладачі повинні бути готові постійно оновлювати знання, освоювати нові джерела інформації і технології, швидко реагувати на їх зміни.

Саме тому, на етапі оновлення системи музичної освіти підготовка вчителя вимагає не лише пошуку шляхів освоєння професійних знань і навичок, а також сучасних підходів до педагогічної практики. Педагогічна практика інтегрує в професійну освіту, поглиблюючи знання не тільки у психолого-педагогічних дисциплін, а також спеціальних навчальних предметів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій ... Загальні питання педагогічної практики розглядали сучасні вчені: О. Абдуліна, Н. Казакова, Л. Нечепоренко, Л. Машкіна та ін.

О. Абдуліна вивчала процес педагогічної практики та її місце в системі підготовки вчителів на основі досвіду педагогічних вищих навчальних закладів [1, с. 60]. Л. Нечепоренко наголошувала на необхідності створення на практиці умов для застосування набутих знань і здатності до формування педагогічних умінь та навичок, які були б елементом пізнання суті педагогічної діяльності [7, с. 60]. Н. Казакова вважає педпрактику важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів, спрямованою на зміцнення і реалізацію в спеціально створених умовах набутих студентами предметних, психолого-педагогічних, методичних знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності [5, с. 40].

Питання виконавської практики у музикантів-піаністів розкривали А. Алексєєв, Н. Кашкодамова та ін. У своїх працях вони акцентували увагу на те, що слухачі магістратури завдяки виконавській практиці сприяють активізації особистісного творчого розвитку [2; 4].

Формулювання цілей статті... Метою цієї статті є розкриття змісту та специфіки асистентської практики студентів на факультетах мистецтв у навчальних закладах педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу... Професійна підготовка слухача магістратури повинна бути спрямована на формування умінь самостійно вчитися, самовдосконалюватися, адже від нього чекають професіоналізму у діяльності, відповідального та творчого ставлення до своєї праці. У процесі формування педагогічної відповідальності майбутнього вчителя педагогічна практика розв'язує наступні завдання: забезпечує фундаментальний всебічний розвиток особистості; впливає

на музично-педагогічну підготовку; сприяє виробленню умінь та навичок професійної діяльності, що дозволить одразу після закінчення вузу включитися у професійну діяльність; формує розуміння необхідності володіння навичками неперервної освіти; розвиває здібності спілкування зі студентами і колегами [1, с. 157].

У період асистентської практики майбутній фахівець-музикант має бути готовим до самостійного розвитку власної ідентичності, здатним вибудовувати індивідуальну траєкторію професійного самовираження, організувати процес власної презентації в умовах вишу й проектувати самостійно-творчу діяльність. Осмислення власного практичного досвіду дозволяє студентові відкрити для себе унікальне розуміння себе як фахівця мистецького профілю [9, с. 34].

Асистентська практика є частиною професійної підготовки магістрів і повинна стати фундаментом майбутньої практичної діяльності – спочатку в навчальній практиці, а потім у самостійній викладацькій роботі.

Практика сприяє більш ефективній і свідомій самостійній грі слухача магістратури на основному музичному інструменті, допомагає «вчити самого себе»: аналізувати, узагальнювати, робити висновки, користуватися методичною літературою, фонотекою. Практика покликана закріпити і поглибити знання, які магістри надбали в процесі теоретичного навчання, сформувати й удосконалити навички виконання професійних завдань.

Під час практики слухачі магістратури працюють на посаді викладача основного музичного інструмента і демонструють володіння методами і прийомами проведення всіх видів і форм роботи над музичними творами, безпосередньо керують самостійною навчальною діяльністю студентів, стимулюють їх самостійне музикування. Беруть активну участь у проведенні виховних і творчих заходів у музично-педагогічних групах. В основу змісту і структури програми асистентської практики входять наступні принципи:

- єдність і взаємозв'язок теорії і практики (можливість практично застосувати теоретичні знання на уроках основного музичного інструмента);
- диференційований підхід (можливість вибору об'єкта практики за інтересами, нахилами і здібностями студентів, що сприяє професійному становленню майбутнього фахівця);
- реалізація музичного творчого потенціалу (можливість використовувати набуті під час практики результати професійної діяльності) [3, с. 74].

Практика є об'єднуючою ланкою між теоретичними навичками і самостійною апробацією знань, які сприяють адаптації студентів-магістрантів до педагогічної діяльності у вищій школі. У процесі проходження практики студенти-магістранти виконують всі види і функції професійної діяльності [10, с. 94].

Метою практики є засвоєння студентами методів і форм організації праці в сфері їх майбутньої професійної діяльності викладача-музиканта; формування у студентів на базі отриманих у вищому навчальному закладі знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах; виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності [10, с. 94].

Прослухавши курс методики гри на фортепіано, систематично готуючись до практичних занять, вивчаючи теоретичні положення щодо організації занять і досвід різних піаністів-педагогів, магістрант під час асистентської практики повинен орієнтуватися в основних методичних положеннях музичних стилів і жанрів, вільно аналізувати музичні твори, розуміти історичні особливості музичної педагогіки, визначати музичні форми творів різних історичних епох.

Асистентська практика проводиться у вищих навчальних закладах, керують практикою магістрів музиканти-педагоги, викладачі основного музичного інструмента, а проходить практика згідно зі складеним розкладом уроків музики, в якому зазначені дата і прядок проведення, курс, прізвище студента (за вибором магістра). Магістр знайомиться з документацією викладача кафедри навчального закладу (навчальним планом спеціальності, графіком навчального процесу, індивідуальним планом викладача, робочими програмами, планом музично-виховної роботи тощо).

У зміст асистентської практики уведено такі види діяльності магістра-музиканта:

а) навчальна робота:

- ознайомлення з організацією та плануванням навчальної та навчально-методичної роботи кафедри (комісії);
- відвідування занять провідних викладачів кафедри(комісії) з подальшим їх аналізом;
- проведення пробного індивідуального музичного заняття (з фортепіано, акомпанементу, концертмейстерського класу);
- проведення консультацій (з фортепіано, акомпанементу, концертмейстерського класу);

б) методична робота:

- ознайомлення з робочими навчальними програмами дисциплін відповідного напрямку підготовки;
  - проведення методичного аналізу музичних творів з метою виявлення технічних труднощів при вивченні музичного тексту студентами;
  - вивчення і аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу комісії, кафедри, факультету;
  - ознайомлення з документацією кафедри та правилами її оформлення;
  - в) *організаційно-вихована робота:*
    - ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету мистецтв, випускової (фахової) кафедри;
    - участь у виховній роботі в студентських групах, виконання доручень куратора академічної групи;
    - самостійна підготовка та проведення 1-2 виховних заходів зі студентами академічної групи;
    - участь у профорієнтаційній роботі факультету мистецтв, (фахової) кафедри;
    - участь у роботі засідань випускової (фахової) кафедри, вченої ради факультету (інституту) [8].
- На початку асистентської практики магістри-практиканти зобов'язані:
- до початку проходження практики уважно ознайомитись з її програмою;
  - своєчасно приступити до виконання асистентської практики;
  - виконати в повному обсязі програму практики та індивідуальні завдання зі спеціальності (фортепіано);
  - дотримуватись правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу (організації, установі), де магістри-музиканти проходять практику;
  - вивчити правила охорони праці і техніки безпеки на робочих місцях і дотримуватись їх у повсякденній роботі;
  - оформити всі документи з асистентської практики [6, с. 5].

В останні дні асистентської практики магістрам необхідно:

- завершити оформлення звітної документації;
- здати керівнику практики на підпис звіт з практики [6, с. 6].

Висновки... Саме асистентська практика є тим періодом, коли майбутній фахівець-музикант отримує можливість перевірити власну готовність до реалізації практичної складової його професійної підготовки в контексті актуалізації здатності до самовираження та творчості, що є необхідним у професійному становленні.

Список використаних джерел і літератури:

1. Абдуллина О. А. Педагогическая практика студентов : учебное пособие для пед. ин-тов / О. А. Абдуллина, Н. Н. Загряжская. – 2-е изд., перераб. и дополн. – М : Просвещение, 1989. – 173 с.
2. Алексеев А. Д. История фортепианного искусства / А. Д. Алексеев – учебник в 3-х ч., ч 1 и 2. – 2-е изд., доп. – М. : Музыка, 1988. – 415 с.
3. Ілініцька Н. С. Асистентська практика як різновид професійної підготовки магістрів факультету мистецтв / Н. С. Ілініцька // Наукові записки кафедри педагогіки. -Випуск XXVIII. – Харків, 2012. – С. 72-77.
4. Кашкодамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва. ХІХ сторіччя: Підручник / Н. Б. Кашкодамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с.
5. Казакова Н. В. Організаційно-методичні засади педагогічної практики майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13. 00. 04. «Теорія та методика професійної освіти» / Казакова Наталя Вікторівна – К., 2004. – 248 с.
6. Коробова І. В. Комплексна науково-педагогічна практика / Ірина Володимирівна Коробова. – Херсон : Херсонський державний університет. – С.7.
7. Нечепоренко Л. С. Вдосконалення загальнопедагогічної підготовки вчителя в університеті / Л. С. Нечепоренко. – Х. : Основа, 1990. – 135 с.
8. Положення про практику магістрів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / положення розробили : Ю. Л. Кишакевич, В. Й. Кобрій, М. І. Шубак [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.drohobych.net/ddpu/nmv/8/8%20Polozhennya%20pro%20prakt%20mahistriv.htm>
9. Растрігіна А. Специфіка фахового модулю асистентської практики майбутнього педагога-музиканта / Алла Растрігіна // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць / – Вип. 2. – Київ – Полтава, 2011. – С. 168 – 175.
10. Язык и литература (русская): сквозная программа практики и методические рекомендации для студентов образовательно-квалификационных уровней «бакалавр», «специалист», «магистр» /

И. Л. Мачегора, И. Я. Павленко, Н. В. Козленко, И. Н. Бакаленко, Н. А. Мосол, А. А. Слижук О. А. Проценко, С. В. Иваненко. – Запорожье : ЗНУ, 2012. – 117 с.

Транслітерований список літератури:

1. Abdullina O. A. Pedagogicheskaya praktika studentov : ucheb. posobie dlia ped. in-tov, Vol. 2, pererab. i dopol., Moskva, Prosveshhenie, 1989, 173 p.
2. Alekseev A. D. Istoriya fortepiannogo iskusstva, uchebnik v 3-h part., part 1 i 2., Vol. 2, dop., Moskva, Muzyka, 1988, 415 p.
3. Ilinitska N. S. Asystentska praktika yak riznovyd profesiinoi pidhotovky mahistriv fakultetu mystectv, Naukovi zapysky kafedry pedahohiky Volume XXVIII, Kharkiv, 2012, pp. 72-77.
4. Kashkodamova N. B. Istoriia fortepiannoho mystectva. XIX storichchia, Pidruchnyk, Ternopil, ASTON, 2006, 608 p.
5. Kazakova N. V. Orhanizaciino-metodychni zasady pedahohichnoi praktiky maibutnikh vchyteliv pochatkovoї shkoly v umovah stupenevoi pidhotovky, dys. ... kand. ped. nauk, 13. 00. 04. «Teoriia ta metodyka profesiinoi osvity», Kyiv, 2004, 248 p.
6. Korobova I. V. Kompleksna naukovo-pedahohichna praktika, Herson, Hersonskiy derzhavnyi universytet, pp.7.
7. Necheporenko L. S. Vdoskonalennia zahalnopedahohichnoi pidhotovky vchytelia v universyteti, Kharkiv, Osnova, 1990, 135 p.
8. Polozhennia pro praktiku mahistriv Drohobyckoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Ivana Franka, polozhennia rozrobyly : Ju. L. Kyshakevych, V. J. Kobrii, M. I. Shubak [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu:
<http://www.drohobych.net/ddpu/nmv/8/8%20Polozhennya%20pro%20prakt%20mahistriv.htm>
9. Rastrygina A. Specyfika fakhovoho moduliu asystentskoyi prakticy maibutnoho pedahohamuzykanta, Estetyka i etyka pedahohichnoi dii : zb. nauk. prac, – Vol. 2. – Kyiv, Poltava, 2011, pp. 168-175.
10. Yazyk i literatura (russkaya): skvoznaya programma praktiki i metodicheskie rekomendacii dlya studentov obrazovatel'no-kvalifikacionnyh urovnej «bakalavr», «specialist», «magistr», I. L. Macegora, I. Ya. Pavlenko, N. V. Kozlenko, I. N. Bakalenko, N. A. Mosol, A. A. Slizhuk O. A. Procenko, S. V. Ivanenko, Zaporozhe, ZNU, 2012, 117 p.

Аннотация

Содержание ассистентской практики студентов факультетов искусств

Илиницкая Н.С.

В статье рассмотрено содержание и особенности организации ассистентской практики как составляющей профессиональной подготовки магистров-музыкантов. Определены основные принципы ассистентской практики: единство и взаимосвязь теории и практики, дифференцированный подход к индивидуальным заданиям, реализация музыкального творческого потенциала. Раскрыты виды деятельности магистров-музыкантов, к которым относятся: учебная, методическая и организационно-воспитательная работы, способствующие формированию профессиональных навыков в практической музыкально-педагогической деятельности. Подробно описаны обязанности и необходимые действия магистрантов при прохождении ассистентской практики на факультете искусств высшего учебного заведения.

Ключевые слова: ассистентская практика, практическая деятельность, виды деятельности, принципы, содержание, индивидуальные задания, магистры, факультет искусств, профессионально-творческая деятельность.

Summary

The Content of Graduate Research Assistantships for Students of the Faculty of Arts

Ilinitska N.S.

The article describes the content and peculiarities of organization of professional graduate research assistantships as a component of the professional training of masters- musicians. The main principles of graduate research assistantships are defined: the unity and interrelation of theory and practice, differentiated approach to individual tasks, realization of musical creative potential. The kinds of activity of masters-musicians have been revealed. To them belong: training, methodical work, organizational and educational work that contributes to the development of professional skills in practical music-pedagogical activity. The responsibilities and required actions of undergraduates when having graduate research assistantships at the faculty of arts of higher educational establishment have been described in details.

Key Words: *assistant practice, practical activity, kinds of activity, content, individual tasks, principles, masters, faculty of arts, professional and creative activity.*

Дата надходження статті: 15.05.2015 р.